

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD.410.7.4.2024

Pan
Piotr Wittbrodt
Wójt Gminy Łęczyce

Urząd Gminy Łęczyce
ul. Długa 53
84-218 Łęczyce

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/076 – Realizacja programu „Granty PPGR – Wsparcie dzieci i wnuków byłych pracowników PGR w rozwoju cyfrowym”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana Kierownik jednostki kontrolowanej Zakres przedmiotowy kontroli	Urząd Gminy Łęczyce, ul. Długa 53, 84-218 Łęczyce (dalej: „Urząd”). Piotr Wittbrodt, Wójt Gminy Łęczyce od 8 grudnia 2010 r. (dalej: „Wójt”). 1. Przygotowanie gminy do złożenia wniosku o przyznanie grantu w ramach programu „Granty PPGR”. 2. Realizacja umowy o powierzenie grantu.
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2024 (II kwartał). Dla realizacji celów kontroli mogą być wykorzystane dane i dokumenty z okresu wcześniejszego i późniejszego w zakresie związanym z przedmiotem kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontrolerzy	1. Monika Stępka, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/55/2024 z 26 marca 2024 r. 2. Aneta Geizler, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/56/2024 z 26 marca 2024 r.

(akta kontroli str. 1-12)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W Urzędzie przygotowano proces naboru oświadczeń osób uprawnionych do udziału w programie „Granty PPGR” (dalej: „program”) oraz zrealizowano projekt w ramach umowy o powierzenie grantu³, w którym 795 osób otrzymało sprzęt komputerowy, jednak, głównie z powodu skali zainteresowania otrzymaniem wsparcia i natłoku obowiązków, nie uniknięto przypadków działania nierzetelnego oraz niezgodnego z przepisami ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych⁴ (dalej: „Pzp”).

W Urzędzie, przed rozpoczęciem naboru w ramach programu, dysponowano rozpoznaniem w zakresie zapotrzebowania uczniów na sprzęt komputerowy, jednak nie dotyczyło ono specyficznych problemów w zakresie wykluczenia cyfrowego wśród potomków byłych pracowników Państwowych Przedsiębiorstw Gospodarki Rolnej (dalej: „PPGR”). W proces przyjmowania i weryfikacji oświadczeń dotyczących uzyskania wsparcia zaangażowano pracowników kilku komórek organizacyjnych Urzędu. Nabór zorganizowano w sposób umożliwiający terminowe złożenie wniosku o przyznanie grantu. Podjęto skuteczne działania w celu zwiększenia skali wsparcia po uzyskaniu oszczędności w udzielonym zamówieniu publicznym na dostawę laptopów, organizując dodatkowy nabór oświadczeń. 67 oświadczeń (z 70 objętych badaniem) zostało prawidłowo zweryfikowanych na podstawie dokumentów złożonych przez zainteresowanych, danych dostępnych w Urzędzie oraz

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623 (dalej: „ustawa o NIK”).

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Nr 399/2022.

⁴ Dz. U. z 2024 r. poz.1320.

pozyskanych od innych podmiotów, z uwzględnieniem wyjaśnień udzielonych przez Operatora⁵.

Dwa zamówienia publiczne na dostawy laptopów zostały udzielone zgodnie z przepisami Pzp w zakresie trybu postępowania oraz oceny i wyboru oferty, jednak nie wywiązano się z części obowiązków wynikających z tej ustawy. Umowy na dostawę laptopów zostały zrealizowane terminowo. Odbiorcom końcowym zapewniono ten sam rodzaj sprzętu (laptopy) oraz możliwość nieodpłatnego usuwania usterek sprzętu w okresie jego gwarancji. Wniosek rozliczający grant złożono terminowo i ujęto w nim dane wynikające z dokumentacji źródłowej. Wprowadzono wymaganą procedurę służącą utrzymaniu efektów projektu oraz egzekwowano wynikające z niej obowiązki. Opracowano zasady postępowania w przypadku zwrotu laptopów w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o wsparciu rozwoju kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli⁶ (dalej: „program Laptop dla ucznia”), jednak nie zawsze ich przestrzegano.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- nierzetelnej redakcji ogłoszeń o naborach poprzez zamieszczenie w tych ogłoszeniach informacji mogących wprowadzić w błąd,
- nierzetelnej weryfikacji trzech oświadczeń dotyczących uczniów cechu rzemiosł, skutkującej ich odrzuceniem, pomimo, że uczniowie ci uczęszczali do szkoły branżowej I stopnia prowadzonej przez cech, przez co byli uprawnieni do otrzymania wsparcia,
- niezłożenia oświadczeń w zakresie karalności oraz konfliktu interesów przez dwie osoby wykonujące czynności związane z przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia publicznego oraz złożenia oświadczeń w zakresie karalności po terminie przez dwie kolejne osoby (w jednym postępowaniu),
- nieokreślenia kryteriów oceny równoważności w opisach przedmiotu zamówienia (dalej: „OPZ”), w których wymagano systemu operacyjnego konkretnego producenta (w dwóch postępowaniach),
- przekazania po terminie Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych informacji o złożonych ofertach (w jednym postępowaniu),
- naruszenia zasady pisemności postępowania w zakresie wezwania wykonawcy do przedłożenia brakujących przedmiotowych środków dowodowych (w jednym postępowaniu),
- sporządzenia protokołów postępowań niezgodnie z ich przebiegiem,
- odrzucenia przy rozdysponowaniu zwróconych laptopów jednego oświadczenia z listy rezerwowej, pomimo spełnienia przez ucznia wymaganych kryteriów.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przygotowanie gminy do złożenia wniosku o przyznanie grantu w ramach programu „Granty PPGR”.

Opis stanu faktycznego

1.1. Gmina Łęczyce (dalej: „Gmina”) przed rozpoczęciem naboru do programu rozeznała potrzeby w zakresie zapewnienia uczniom szkół podstawowych, dla których była organem prowadzącym, dostępu do sprzętu komputerowego na potrzeby nauki zdalnej. Brak sprzętu komputerowego wśród uczniów zgłaszali

⁵ Partner Projektu – Politechnika Łódzka.

⁶ Dz. U. poz. 1369.

⁷ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

w 2020 r. dyrektorzy szkół. W celu zapewnienia uczniom i nauczycielom warunków technicznych umożliwiających uczestnictwo w kształceniu zdalnym Gmina wzięła w 2020 r. udział w projekcie „zdalna Szkoła – wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego”⁸ oraz w projekcie „zdalna Szkoła+ w ramach Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej”⁹. Z ww. projektów sfinansowano zakup 71 laptopów, które zostały przekazane szkołom.

(akta kontroli str. 208-213, 222, 229-248)

Możliwość dostępu do Internetu, zgodnie z wyjaśnieniami Wójta oraz Kierownika Referatu Inwestycji, Infrastruktury i Zamówień Publicznych (dalej: „Kierownik Referatu”), został zweryfikowany na podstawie gęstości i rozmieszczenia sieci szerokopasmowych znajdujących się na terenie Gminy. W miejscowościach, gdzie sieci szerokopasmowej nie było, istniała możliwość wykorzystania dostępu do Internetu mobilnego bezprzewodowego.

Inspektor ds. pozyskiwania i rozliczania środków zewnętrznych wyjaśniła, że zgodnie z celem programu¹⁰ można było uzyskać usługę zapewniającą dostęp do Internetu na sprzęcie komputerowym zakupionym w ramach projektu, w przypadku, gdy opiekun prawny w oświadczeniu wskazał na brak możliwości zapewnienia dostępu do Internetu. Żadna osoba na etapie składania oświadczeń nie wykazała potrzeby wsparcia w tym zakresie. Nie opracowano odrębnego wzoru dokumentu, w którym można było wskazać takie zapotrzebowanie, gdyż Gmina nie była uprawniona do modyfikacji wzorów oświadczeń zamieszczonych na stronie programu. W ogłoszeniach o naborze wskazano, że należy wskazać w oświadczeniu na brak możliwości zapewnienia usługi dostępu do Internetu.

(akta kontroli str. 208-213, 222-228, 249-250, 943-945)

1.2. Gmina nie posiadała rozeznania w zakresie liczebności i rozmieszczenia populacji rodzin byłych pracowników PPGR. Z wyjaśnień Wójta i Kierownika Referatu wynikało, że przed przystąpieniem do programu nie rozpoznano specyficznych problemów w zakresie wykluczenia cyfrowego wśród potomków tych pracowników, gdyż nie było to wymagane do wzięcia udziału w programie. Rozeznanie potrzeb w zakresie zapewnienia uczniom dostępu do sprzętu komputerowego polegało na zebraniu oświadczeń od zainteresowanych.

Gmina uzyskała 18 października 2021 r.¹¹ opinię Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (dalej: „KOWR”) wskazującą, że na jej terenie funkcjonowało zlikwidowane PPGR oraz występowało mienie lub nieruchomości PPGR, w tym nieruchomości zamieszkałe przez byłych pracowników¹².

(akta kontroli str. 208-228, 295-301)

⁸ Gmina zakupiła 29 laptopów, które zostały przekazane do czterech placówek oświatowych. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Strzebielinie otrzymał 10 laptopów, które przekazano uczniom, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Łęczycach – dziewięć laptopów, które przekazano uczniom, Zespół Kształcenia i Wychowania w Rozłazinie – pięć laptopów, z których jeden przekazano nauczycielowi, a cztery uczniom, Szkoła Podstawowa w Bożympolu Wielkim – pięć laptopów, które przekazano uczniom. Pozyskany sprzęt szkoły wypożyczają na podstawie umów użyczenia.

⁹ Gmina zakupiła 42 laptopy, które zostały przekazane do czterech placówek oświatowych. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Strzebielinie otrzymał dziewięć laptopów, z których trzy przekazano nauczycielom, a sześć uczniom, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Łęczycach – 15 laptopów, z których trzy przekazano nauczycielom, a 12 uczniom, Zespół Kształcenia i Wychowania w Rozłazinie – dziewięć laptopów, z których dwa przekazano nauczycielom, a siedem uczniom, Szkoła Podstawowa w Bożympolu Wielkim – dziewięć laptopów, z których dwa przekazano nauczycielom, a siedem uczniom.

¹⁰ <https://www.gov.pl/web/cppc/wsparcie-pogr>

¹¹ Pismo PRU.WOP.4201.52.2021. Oddziału Terenowego KOWR w Pruszcze Gdańskim.

¹² Działki ewidencyjne po byłych PPGR przejęte do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa znajdowały się w następujących obrębach ewidencyjnych Gminy: Bożepole Małe, Bożepole Wielkie, Brzeźno Łębarskie, Chmieleniec, Chrzanowo, Dziegielec, Godętowo, Kaczkowo, Kisewo, Nawcz, Paraszyno, Pużyce, Rozłazino, Strzebielino, Strzelęcino, Wysokie, Łęczycze, Świchowo, Świetlino.

1.3. Proces naboru przyjmowania i weryfikacji oświadczeń został przeprowadzony przez pracowników Urzędu. Nie angażowano osób i jednostek organizacyjnych spoza Urzędu. Wójt wyjaśnił, że Gmina chciała mieć pełną kontrolę nad realizacją projektu, za który ponosiła odpowiedzialność.

Zadania związane z udziałem Gminy w programie realizowane były przez Kierownika Referatu, Inspektora ds. pozyskiwania i rozliczania środków zewnętrznych, Podinspektora ds. informatyzacji i e-urzędu, pracownika zatrudnionego na stanowisku pomoc administracyjna i stażystkę – jak wyjaśnił Wójt – zgodnie z zakresami obowiązków. Wpływające oświadczenia zostały zadekretowane pisemnie na Inspektora ds. pozyskiwania i rozliczania środków zewnętrznych.

(akta kontroli str. 13-228, 295-299, 308)

1.4. Nabór chętnych do udziału w programie ogłoszono 6 października 2021 r. (dwa dni po ogłoszeniu konkursu w ramach programu) na stronie internetowej Urzędu¹³, na tablicy ogłoszeń w Urzędzie¹⁴ oraz dwa dni później, również na stronie wiadomości z Gminy prowadzonej w portalu społecznościowym. W ogłoszeniach poinformowano o:

- możliwości uzyskania dofinansowania w zakresie zakupu sprzętu komputerowego z urządzeniami peryferyjnymi i akcesoriami oraz niezbędnym oprogramowaniem, ubezpieczenia zakupionego sprzętu i usługi zapewniającej dostęp do Internetu, co opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości,
- miejscu, z którego pobrać można wzory oświadczeń,
- miejscu i terminie złożenia oświadczeń.

W ogłoszeniu opublikowanym na stronie internetowej Urzędu zamieszczono również odnośnik do strony programu¹⁵, a w ogłoszeniu na portalu społecznościowym opisano warunki otrzymania wsparcia¹⁶. Ogłoszenie na stronie Urzędu zostało zaktualizowane w związku ze zmianami wprowadzonymi w dokumentacji konkursowej, tj. zamieszczono wzór zgody na przetwarzanie danych osobowych oraz zmieniono wzory oświadczeń.

Nabór dodatkowy, w związku z oszczędnościami uzyskanymi przy udzieleniu zamówienia publicznego na dostawę sprzętu, został ogłoszony 5 grudnia 2022 r. na tablicy ogłoszeń w Urzędzie¹⁷ oraz dwa dni później – w portalu społecznościowym. W ogłoszeniach zawarto nieprawidłowe informacje o zakresie wsparcia, co opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 208-228, 249-294)

1.5. Nabór oświadczeń przeprowadzono, zgodnie z ogłoszeniami, w terminie od 6 do 20 października 2021 r., nabór dodatkowy – w terminie od 5 do 16 grudnia 2022 r. Poza tymi terminami do Urzędu wpływały i były przyjmowane oświadczenia od zainteresowanych.

Jak wynikało z wyjaśnień Inspektor ds. pozyskiwania i rozliczania środków zewnętrznych, oświadczenia były składane przez zainteresowanych mieszkańców

¹³ www.leczyce.pl.

¹⁴ Wywieszono na tablicy ogłoszeń w terminie od 6 do 20 października 2021 r.

¹⁵ www.gov.pl/web/cppc/wsparcie-pmgr.

¹⁶ W ramach programu dziecko, które uczęszcza do szkoły podstawowej (od klas 0-8) lub szkoły średniej może otrzymać tablet (o wartości do 1500 zł) lub laptopa (o wartości do 3500 zł), jeśli jego rodzic lub dziadek, babcia pracował w Państwowym Gospodarstwie Rolnym. W takim wypadku należy wypełnić oświadczenie wraz ze zgodą na przetwarzanie danych (stanowią załącznik do niniejszego postu) oraz kserokopie świadectwa pracy w takim zakładzie (jeśli ktoś posiada) i złożyć w siedzibie Urzędu najpóźniej do dnia 20 października 2021 r. w Biurze Obsługi Interesantów.

¹⁷ Wywieszono na tablicy ogłoszeń w terminie od 5 do 18 grudnia 2022 r.

bez podejmowania przez Gminę działań informacyjnych w tym zakresie, a Gmina nie mogła odmówić przyjęcia dokumentu wpływającego do Urzędu.

Wójt wyjaśnił, że zgodnie z ogłoszeniami o naborze, oświadczenia można było składać w Urzędzie w Biurze Obsługi Interesantów (dalej: „BOI”). Przyjmowanie oświadczeń odbywało się na tożsamy sposób, jak dla innych pism wpływających do Urzędu. Były one również przekazywane elektronicznie na adres e-mail Urzędu, a także zdarzały się przypadki składania bezpośrednio u pracownika merytorycznego celem weryfikacji poprawności jego wypełnienia. Nie dopuszczono innych form składania oświadczeń – np. korespondencyjnie lub za pośrednictwem innej instytucji – z uwagi na brak możliwości kontroli prawidłowego dokumentowania wpływu oświadczeń, danych w nich zawartych i ich kompletności. Wskazówki dotyczące formalnego uzupełnienia oświadczeń można było uzyskać w BOI oraz od pracowników Urzędu realizujących projekt.

W opublikowanej w dniu 8 października 2021 r., na stronie wiadomości z Gminy prowadzonej w portalu społecznościowym, informacji o możliwości składania oświadczeń wskazano na konieczność, w przypadku posiadania, dołączania kopii dokumentów potwierdzających zatrudnienie w PPGR.

Inspektor ds. pozyskiwania i rozliczania środków zewnętrznych wyjaśniła, że każde oświadczenie, które nie spełniało kryteriów otrzymania wsparcia bądź budziło wątpliwości, co do treści w nim zawartych, było konsultowane przez zespół oceniający. W przypadku niewyjaśnionych kwestii lub możliwości skorygowania oświadczenia wzywano telefonicznie lub pisemnie osobę, która złożyła oświadczenie w celu uzupełnienia bądź dostarczenia dokumentów oraz złożenia wyjaśnień.

Po pozytywnej weryfikacji danych zawartych w oświadczeniu (szczegółowo opisanej na podstawie próby przyjętej do badania w pkt 1.6. wystąpienia), rodzic, opiekun prawny lub pełnoletni uczeń, zobligowany był do złożenia informacji w zakresie danych niezbędnych do sporządzenia umowy darowizny¹⁸. O obowiązku uzupełnienia danych wnioskodawcy zostali poinformowani za pośrednictwem strony internetowej Urzędu 13 kwietnia 2022 r. Formularze z danymi do umowy były dostępne w BOI. Dane zbierano również telefonicznie oraz za pośrednictwem poczty e-mail.

Wniosek o przyznanie grantu został opisany w pkt 1.7. wystąpienia pokontrolnego.
(akta kontroli str. 208-228, 249-294, 309-310)

1.6. Do Urzędu wpłynęło 926 oświadczeń w sprawie otrzymania sprzętu komputerowego, z których 795 zweryfikowano pozytywnie, a 131 negatywnie, z tego:

- w terminie pierwszego naboru wpłynęły 724 oświadczenia¹⁹, z których 667 rozpatrzono pozytywnie²⁰ i 57 negatywnie²¹,
- poza terminem naboru i przed złożeniem wniosku o przyznanie grantu²² – 29, z których wszystkie rozpatrzono pozytywnie²³,
- poza terminem naboru, po złożeniu wniosku o przyznanie grantu²⁴ – dziewięć wniosków, z których wszystkie rozpatrzono pozytywnie²⁵,

¹⁸ Imię, nazwisko obdarowanego wraz z numerem PESEL, dane opiekuna prawnego, adres zamieszkania, numer dowodu osobistego, organ wydający dowód osobisty.

¹⁹ Dwa oświadczenia nieprawidłowo rozpatrzono negatywnie w pierwszym naborze, a następnie w wyniku ponownej analizy rozpatrzono pozytywnie przyznając sprzęt w naborze dodatkowym.

²⁰ 31 dotyczyło dzieci z klas „0”, 434 uczniów szkół podstawowych, 202 uczniów szkół ponadpodstawowych.

²¹ 30 oświadczeń odrzuconych, dwa złożone w dwóch egzemplarzach na te same dzieci, pięć dotyczących składających, którzy zrezygnowali ze wsparcia, 20 oświadczeń przekazanych do Urzędów właściwych ze względu na miejsce zamieszkania składających oświadczenie.

²² Od 21 października do 25 listopada 2021 r.

²³ 18 dotyczyło uczniów szkół podstawowych i 11 uczniów szkół ponadpodstawowych.

²⁴ Od 11 października do 3 listopada 2022 r.

²⁵ Sześć dotyczyło uczniów szkół podstawowych i trzy uczniów szkół ponadpodstawowych.

- w terminie naboru dodatkowego – 162, z których 90 rozpatrzono pozytywnie²⁶ i 72 negatywnie²⁷, w tym 58 umieszczono na liście rezerwowej, z uwagi na wyczerpanie puli sprzętu możliwego do przekazania,
- po zakończeniu naboru dodatkowego – dwa oświadczenia, które z ww. powodu umieszczono na liście rezerwowej,
- dzieci i uczniowie ujęci w złożonych oświadczeniach, zakwalifikowani do otrzymania wsparcia, nie zamieszkiwali poza terenem Gminy.

Zweryfikowane zostały wszystkie oświadczenia złożone do 12 grudnia 2022 r. Pozostałych, umieszczonych na liście rezerwowej, nie zweryfikowano z uwagi na wyczerpanie puli sprzętu możliwego do przekazania.

Wójt wyjaśnił, że osoby biorące udział przy weryfikacji oświadczeń nie posiadały przydzielonych ról. Weryfikacja odbywała się jednocześnie na kilku płaszczyznach, początkowo sprawdzano dokumenty pod względem formalnym, które następnie trafiały do dalszych prac merytorycznych, podczas których zbierano informacje umożliwiające potwierdzenie danych zawartych w oświadczeniu. Podstawowa weryfikacja odbywała się jednoosobowo, w przypadkach wątpliwych konsultowano je komisyjnie. Mechanizm sprawdzania następował po ponownym zapoznaniu się z wszystkimi złożonymi i pozyskanymi dokumentami, celem weryfikacji pod względem każdego z kryteriów.

(akta kontroli str. 295-310)

Badanie 35 oświadczeń zweryfikowanych pozytywnie wykazało, że:

- w 17 oświadczeniach zamieszczono wszystkie wymagane dane;
- w 18 oświadczeniach stwierdzono braki, w tym w 15 – zamiast nazwy szkoły podano nazwę zespołu, w ramach którego funkcjonowała szkoła lub przedszkole, do których uczęszczał uczeń, a w pięciu – pozycje dotyczące danych w zakresie klasy i miejsca zamieszkania ucznia nie zostały wypełnione lub wypełniono je nieprawidłowo, jednak pozostałe dane z tych oświadczeń umożliwiały ich pozytywną weryfikację. Inspektor ds. pozyskiwania i rozliczania środków zewnętrznych wyjaśniła, iż w przypadku wpisania w oświadczeniach zespołów szkół, szkołę, do której uczęszcza uczeń ustalono poprzez wystąpienie z zapytaniem do wskazanych zespołów oraz pozyskanie informacji z Referatu Oświaty w Urzędzie;
- do sześciu oświadczeń nie załączono żadnych dokumentów na potwierdzenie danych w nich zawartych;
- kryterium dotyczące zatrudnienia wstępnych ucznia w PPGR zweryfikowano na podstawie załączonych dokumentów (23 oświadczenia), informacji z KOWR Oddział Terenowy w Pruszczu Gdańskim (siedem oświadczeń) oraz danych z obu powyższych źródeł (pięć oświadczeń);
- kryterium udziału w programie dotyczące uczęszczania dziecka lub osoby pełnoletniej do szkoły zweryfikowano na podstawie załączonych dokumentów (siedem oświadczeń), wystąpienia do szkół (27 oświadczeń) i danych z Referatu Oświaty w Urzędzie (jedno oświadczenie);
- kryterium dotyczące pokrewieństwa ucznia w linii prostej z osobą, która pracowała w PPGR oraz kryterium dotyczące zamieszkania ucznia zweryfikowano na podstawie danych w systemie ELUD+ służącym do obsługi rejestru mieszkańców prowadzonego w Urzędzie lub innych dowodów będących w posiadaniu Urzędu albo przedłożonych przez składającego oświadczenie (kopia skróconego odpisu aktu urodzenia, deklaracja opłat za odpady gromadzone

²⁶ 12 dotyczyło dzieci z klas „0”, 62 uczniów szkół podstawowych, 16 uczniów szkół ponadpodstawowych.

²⁷ 13 oświadczeń odrzuconych, jedno oświadczenie złożone podwójnie na to samo dziecko.

w Referacie Ochrony Środowiska i informacja o przyznaniu świadczenia wychowawczego);

- miejsce zamieszkania wstępnych na terenie gminy lub miejscowości, w której funkcjonowało PPGR zweryfikowano na podstawie oświadczeń oraz załączonych do 10 z nich dokumentów. Wójt wyjaśnił, że dane nie były możliwe do potwierdzenia w pełnym zakresie. Jeżeli załączone dokumenty nie zawierały informacji o miejscu zamieszkania wstępnych, poprzestawano na oświadczeniu zgodnie z pozyskanymi wskazówkami²⁸, że Gmina może opierać się na dokumentach dostarczonych przez beneficjenta końcowego, na samym oświadczeniu lub na informacjach pozyskanych z KOWR. Zastępca Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego wyjaśniła, że w składanych oświadczeniach nie wskazywano adresu wstępnych, w związku z czym nie było możliwości potwierdzenia zameldowania tych osób. Na podstawie rejestru mieszkańców można było potwierdzić czy dana osoba była kiedykolwiek zameldowana na terenie Gminy, przy czym należało wskazać miejsce jej zameldowania, a takich danych nie było w oświadczeniu;
- nieotrzymanie przez ucznia na własność lub w drodze użyczenia komputera stacjonarnego lub przenośnego zakupionego ze środków publicznych, lub środków organizacji pozarządowych lub zwrotu kosztów lub dofinansowania zakupu tych rzeczy zweryfikowano na podstawie informacji o osobach, które otrzymały pomoc finansową na zakup komputera z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (dalej: „ARiMR”)²⁹ oraz korespondencji ze szkół. W przypadku czterech oświadczeń złożonych w naborze dodatkowym, nie wystąpiono o weryfikację do ARiMR. Inspektor ds. pozyskiwania i rozliczania środków zewnętrznych wyjaśniła, że wszystkie oświadczenia, które nie zostały zweryfikowane w ARiMR zostały złożone w 2022 r. Pomoc na zakup komputera z ARiMR realizowana była w perspektywie lat 2020-2021. Ostateczną datą zakupu sprzętu był 31 marca 2021 r. Mając powyższe na względzie, skalę otrzymanego wsparcia z ARiMR przez mieszkańców Gminy (jeden przypadek na 694 osoby) oraz krótki czas na weryfikację oświadczeń składanych w naborze dodatkowym odstąpiono od weryfikacji w tym zakresie. W przypadku wsparcia z programu „Zdalna Szkoła” i „Zdalna Szkoła +”, zgodnie z informacjami przekazywanymi przez dyrektorów szkół, w żadnym przypadku nie przekazano zakupionego sprzętu na własność, a jedynie użyczano okresowo do nauki zdalnej. Nauka zdalna zakończyła się 10 lutego 2022 r. i wszystkie komputery do dnia 14 lutego 2022 r. zostały zwrócone. Zgodnie z wyjaśnieniami przedstawiciela Centrum Projektów Polska Cyfrowa oraz Operatora przedstawionymi podczas webinarium 30 listopada 2021 r., jeżeli użyczony komputer został zwrócony do szkoły to uczeń, który wcześniej z niego korzystał kwalifikował się do objęcia wsparciem³⁰;
- udzielono wsparcia³¹ czworgu dzieciom realizującym obowiązkowe przygotowanie przedszkolne w przedszkolach wchodzących w skład zespołów szkolno-przedszkolnych³². Inspektor ds. pozyskiwania i rozliczania środków zewnętrznych wyjaśniła, że klasy „0” w ww. przedszkolach zostały zakwalifikowane jako

²⁸ Granty PPGR pytania i odpowiedzi, pytanie nr 25, <https://www.bialystok.pl/pl/wiadomosci/aktualnosci/wsparcie-dzieci-z-rodzin-pegeerowskich.html>

²⁹ Pismo nr SB11.0162.519.2021.AS z 30 grudnia 2021 r.

³⁰ <https://www.youtube.com/watch?v=dfDirPJnBuA>.

³¹ Na podstawie oświadczeń złożonych 18 października 2021 r. nr 8088/PB/2021 i nr 7988/PB/2021, 12 października 2021 r. nr 7439/PB/2021, 20 października 2021 r. nr 8305/PB/2021.

³² Tj. w Przedszkolu Publicznym Strzebielino-Osiedle wchodzącym w skład Zespołu Szkłono-Przedszkolnego w Strzebielinie Osiedlu (jedno dziecko), Publicznym Przedszkolu w Łęczycach wchodzącym w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Łęczycach (jedno dziecko), w Przedszkolu Publicznym „Pinokio” w Rozłazinie wchodzącym w skład Zespołu Kształcenia i Wychowania w Rozłazinie (dwoje dzieci).

„zerówki” przyszkolne. Gmina 24 listopada 2021 r. pozyskała z gminy Nowa Wieś Lęborska korespondencję e-mail z Operatorem, z której wynikało, że do uzyskania wsparcia kwalifikują się dzieci z oddziałów „zerówkowych”, których to zerówka mieści się z placówce szkolnej i w których dzieci te realizują obowiązkowe przygotowanie przedszkolne przed pierwszą klasą, czyli co do zasady, dzieci sześciolatnie. Uznano zatem, że oba warunki zostały spełnione. Wszystkie dzieci uczęszczające do ww. szkół realizowały obowiązkowe przygotowanie przedszkolne, a „zerówki” te mieściły się w placówkach szkolnych. Przyjęto jedną linię weryfikacyjną dla wszystkich oświadczeń dotyczących tzw. „zerówek”, traktując publiczne przedszkola i oddziały przedszkolne znajdujące się na terenie Gminy w strukturach zespołów szkolno-przedszkolnych jako kwalifikujące się do przyznania sprzętu;

- 13 kwietnia 2022 r. na stronie internetowej Urzędu opublikowano komunikat skierowany do osób, które złożyły oświadczenie, informujący, że w celu potwierdzenia zakwalifikowania się do wsparcia i przekazania danych niezbędnych do zawarcia umowy należy skontaktować się z pracownikami Urzędu.

Badanie 35 oświadczeń zweryfikowanych negatywnie wykazało, że:

- cztery oświadczenia odrzucono z uwagi na brak dokumentów potwierdzających zatrudnienie wstępnym w PPGR. W trzech przypadkach KOWR nie potwierdził zatrudnienia z uwagi na nieposiadanie akt osobowych na podane nazwiska, w jednym wskazał, że posiada zbyt małą ilość danych;
- 10 oświadczeń rozpatrzono negatywnie z uwagi na miejsce zamieszkania ucznia poza Gminą. Pięć z nich z uwagi, iż Wójt Gminy Łęczycy był niewłaściwy w sprawie rozpatrzenia złożonych oświadczeń w trybie art. 65 § 1 Kodeksu Postępowania Administracyjnego przekazano do innych jednostek samorządu terytorialnego. Inspektor ds. pozyskiwania i rozliczania środków zewnętrznych wyjaśniła, że wszyscy wnioskodawcy, bezpośrednio po weryfikacji oświadczenia i stwierdzeniu niespełnienia warunków objęcia wsparciem przez Gminę, telefonicznie zostali poinformowani o konieczności złożenia oświadczeń w Gminach właściwych ze względu na miejsce zamieszkania;
- jedno oświadczenie odrzucono z uwagi na brak udokumentowania miejsca zamieszkania ucznia i pokrewieństwa w linii prostej z osobą pracującą w PPGR;
- jedno oświadczenie odrzucono z uwagi na brak wykazanego pokrewieństwa w linii prostej z osobą pracującą w PPGR;
- 19 oświadczeń odrzucono z uwagi na niespełnienie warunku w zakresie uczęszczania do szkoły, której uczniowie byli kwalifikowani do otrzymania wsparcia, z tego pięć dotyczyło dzieci realizujących obowiązkowe przygotowanie przedszkolne w placówkach niepublicznych, siedem – uczniów uczęszczających do liceum dla dorosłych, dwa – uczniów niekontynuujących nauki w szkole wskazanej w oświadczeniu, jedno – ucznia uczęszczającego do Centrum Szkoleniowego, jedno – ucznia Powiatowego Cechu Rzemiosł i Przedsiębiorczości w Lęborku oraz trzy – uczniów Powiatowego Cechu Rzemiosł w Wejherowie. W przypadku oświadczeń, w których wskazano jako szkołę Powiatowy Cech Rzemiosł w Wejherowie, nie zweryfikowano, że uczeń uczęszcza do Niepublicznej Szkoły Rzemiosła w Wejherowie, dla której Cech był organem prowadzącym, co opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości;
- składającym oświadczenia umożliwiono ich uzupełnienie lub złożenie wyjaśnień poprzez wezwania telefoniczne albo pisemne.

Wszyscy zainteresowani – jak wyjaśniła Inspektor ds. pozyskiwania i rozliczania środków zewnętrznych – zostali poinformowani telefonicznie o braku spełnienia

kryteriów udziału w programie. W rozmowach wskazywano konkretny powód odrzucenia wniosku oraz informowano, że w przypadku posiadania dokumentów pozwalających na zakwalifikowanie do programu proszone są o ich dostarczenie do Urzędu.

Do Urzędu nie wpłynęły skargi dotyczące przebiegu weryfikacji oświadczeń.

(akta kontroli str. 224-228, 311-523, 768, 1006-1313)

1.7. Gmina złożyła terminowo 21 października 2021 r., dzień po zakończeniu naboru oświadczeń, wniosek o przyznanie wsparcia w ramach programu. Wskazano w nim szacowaną liczbę 698 uczniów przewidzianych do objęcia wsparciem w postaci 698 laptopów o wartości 3,4 tys. zł każdy (łącznie 2373,2 tys. zł) oraz ubezpieczenia sprzętu o wartości 0,1 tys. zł każde (łącznie 69,8 tys. zł). Łączna wnioskowana wysokość wsparcia wyniosła 2443,0 tys. zł. Do wniosku dołączono zaświadczenie o wyborze Wójta i uchwałę³³ w sprawie powołania Skarbnika Gminy. W wyniku weryfikacji złożonych oświadczeń oraz w związku ze zmianą 11 stycznia 2022 r. Regulaminu Konkursu Grantowego Cyfrowa Gmina – Wsparcie dzieci z rodzin pegeerowskich w rozwoju cyfrowym – „Granty PPGR” (dalej: „Regulamin konkursu”) w zakresie maksymalnej stawki za laptopa, wniosek o przyznanie grantu został 14 stycznia 2022 r. zaktualizowany i wskazano w nim szacowaną liczbę 694 uczniów przewidzianych do objęcia wsparciem w postaci 694 laptopów o wartości 2,5 tys. zł każdy (łącznie 1735,0 tys. zł) oraz ubezpieczenia sprzętu o wartości 0,1 tys. zł każde (łącznie 69,4 tys. zł). Łączna wnioskowana wysokość wsparcia wyniosła 1804,4 tys. zł. We wniosku ujęto również dane wynikające z pozytywnie zweryfikowanych oświadczeń, które wpłynęły po terminie zakończenia naboru oświadczeń. Zaktualizowany wniosek uzupełniono o zestawienie – do złożenia, którego Operator wezwał gminy komunikatem z 16 listopada 2021 r. – zawierające dane w zakresie potwierdzenia spełnienia kryteriów przez poszczególne oświadczenia, sposobu dokonania tego potwierdzenia oraz wnioskowanego sprzętu. Na wniosek Wójta³⁴, wynikający z konieczności weryfikacji dużej liczby oświadczeń, Operator wyraził zgodę na przesunięcie terminu złożenia ww. zestawienia z 16 grudnia 2021 r. na 14 stycznia 2022 r.

Wniosek o przyznanie grantu został zaakceptowany przez Operatora 9 lutego 2022 r., a 15 lutego 2022 r. Gmina otrzymała wezwanie do podpisania w terminie 14 dni umowy o powierzenie grantu.

Liczbę sprzętu ustalono na podstawie liczby złożonych oświadczeń. Zainteresowani przy składaniu oświadczeń nie zgłosili potrzeb w zakresie zapewnienia usługi dostępu do Internetu oraz akcesoriów i oprogramowania dla niepełnosprawnych. Rodzaj sprzętu wybrano – jak wyjaśnił Kierownik Referatu – biorąc pod uwagę parametry użytkowe i techniczne umożliwiające naukę oraz możliwości jego wykorzystania bez względu na miejsce pobytu dziecka. Specyfikację sprzętu ustalono w oparciu o informacje o maksymalnej wartości jednej sztuki sprzętu. Dobrano możliwie najlepszy sprzęt dostępny na rynku w tej cenie. Zrezygnowano z zakupu oprogramowania biurowego, na rzecz sprzętu o lepszych parametrach.

(akta kontroli str. 208-216, 524-571, 940-945)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Ogłoszenie z dnia 6 października 2021 r. o naborze (zamieszczone na stronie internetowej i na tablicy ogłoszeń Urzędu) oraz ogłoszenie z 5 grudnia 2022 r. o naborze dodatkowym (zamieszczone na tablicy ogłoszeń Urzędu i w portalu

³³ Nr XI/48/2019 z 24 czerwca 2019 r.

³⁴ Z 13 grudnia 2021 r.

społecznościowym) zredagowano w sposób nierzetelny poprzez zawarcie informacji o możliwości zgłaszania chętnych osób zainteresowanych dofinansowaniem w zakresie zakupu sprzętu (komputer, tablet), ubezpieczenia oraz usług zapewniających dostęp do Internetu. Podanie ww. informacji w ogłoszeniach było niezgodne z Regulaminem konkursu (§ 4 ust. 5 lit. b), według którego zainteresowani otrzymywali sprzęt lub usługi zakupione przez gminy, a nie dofinansowanie do ich zakupu. Ponadto informacje w ogłoszeniu o naborze dodatkowym były nieaktualne w zakresie:

- zakupu tabletu, ubezpieczenia oraz usług zapewniających dostęp do Internetu, bowiem w dniu jego publikacji wiadomo było, że Gmina z uwagi na duże zainteresowanie programem zrezygnuje z zakupu usług dodatkowych przeznaczając zaoszczędzone w ten sposób środki na zakup sprzętu komputerowego,
- maksymalnej stawki za komputer – 3,5 tys. zł i tablet – 1,5 tys. zł, bowiem w dniu jego publikacji obowiązywał Regulamin konkursu, w którym określono niższe maksymalne stawki za ww. sprzęt, odpowiednio – 2,5 tys. zł i 1,0 tys. zł (§ 4 ust. 3).

(akta kontroli str. 249-293)

Inspektor ds. pozyskiwania i rozliczania środków zewnętrznych odpowiedzialna za treść ogłoszeń wyjaśniła, że wprowadzenie w ogłoszeniach informacji o dofinansowaniu było niefortunnym stwierdzeniem stanowiącym powielenie zapisów skierowanych do gmin. Ze względu na natłok obowiązków i brak czasu nie zmodyfikowano zapisów ogłoszenia z naboru podstawowego w zakresie zakupu tabletu, ubezpieczenia sprzętu i usługi dostępu do Internetu oraz informacji o maksymalnej kwocie możliwej do przeznaczenia na zakup komputera.

(akta kontroli str. 295-299, 943-945)

W ocenie NIK nieprawidłowa redakcja ogłoszeń była działaniem nierzetelnym – ww. zapisy w ogłoszeniach mogły wprowadzać zainteresowanych w błąd.

2. Trzy oświadczenia³⁵ (z 35 badanych), w których wpisano nazwę szkoły: Powiatowy Cech Rzemiosł w Wejherowie odrzucono jako niespełniające warunku udziału w programie wskutek przyjęcia, że ww. Cech nie był szkołą kwalifikującą do otrzymania wsparcia pomimo, że Powiatowy Cech Rzemiosł Małych i Średnich Przedsiębiorstw – związek Pracodawców z siedzibą w Wejherowie był organem prowadzącym Niepubliczną Szkołę Rzemiosła im. św. Józefa w Wejherowie, która była szkołą branżową I stopnia, a wymienieni w oświadczeniach uczniowie byli uczniami tej szkoły branżowej.

(akta kontroli str. 483-512)

Z wyjaśnień Inspektor ds. pozyskiwania i rozliczania środków zewnętrznych wynikało, że wskazane osoby zostały zweryfikowane negatywnie na podstawie złożonego oświadczenia w zakresie wskazania szkoły. Powiatowy Cech Rzemiosł w Wejherowie uznany został za placówkę prowadzącą nauczanie metodą kursową oraz szkoleniową, której celem było przyuczenie do zawodu. Niepubliczna Szkoła Rzemiosła im. św. Józefa w Wejherowie jako odrębna szkoła, powinna być wskazana w oświadczeniu. Zainteresowane osoby zostały poinformowane telefonicznie o odrzuceniu ich wniosków z powodu, iż nie są uczniami szkół zawodowych i średnich, a Cechu. Żadna z osób nie zgłosiła zastrzeżeń, co stanowiło podstawę uznania, że nie są uczniami szkoły branżowej.

(akta kontroli str. 519-523)

³⁵ Złożone 18 października 2021 r. nr 8034/PB/2021 i nr 7985/PB/2021, 20 października 2021 r. nr 8318/PB/2021.

W ocenie NIK argumenty przedstawione w wyjaśnieniach nie mogą uzasadniać nierzetelnej weryfikacji ww. oświadczeń tym bardziej, że w ramach naboru do programu przyjmowano i weryfikowano pozytywnie inne oświadczenia, w których zamiast nazwy szkoły podane były zespoły, w ramach których funkcjonowała konkretna szkoła. Weryfikując te oświadczenia samodzielnie pozyskiwano informacje do jakiej konkretnie szkoły uczęszcza uczeń, głównie na podstawie danych pozyskanych z Referatu Oświaty, czego w przypadku przedmiotowych trzech oświadczeń nie uczyniono.

OCENA CZĄSTKOWA

W Urzędzie przygotowano się do złożenia wniosku o przyznanie grantu, jednak nie uniknięto przypadków nierzetelnego działania. Dysponowano rozpoznaniem w zakresie zapotrzebowania uczniów na sprzęt komputerowy, jednak nie dotyczyło ono specyficznych problemów w zakresie wykluczenia cyfrowego wśród potomków byłych pracowników PPGR. W proces przyjmowania i weryfikacji oświadczeń dotyczących uzyskania wsparcia zaangażowano pracowników kilku komórek organizacyjnych Urzędu. Nabór zorganizowano w sposób umożliwiający terminowe złożenie wniosku o przyznanie grantu. Podjęto skuteczne działania w celu zwiększenia skali wsparcia po uzyskaniu oszczędności w udzielonym zamówieniu publicznym, organizując dodatkowy nabór oświadczeń. 67 oświadczeń (z 70 objętych badaniem) zostało prawidłowo zweryfikowanych na podstawie dokumentów złożonych przez zainteresowanych, danych dostępnych w Urzędzie oraz pozyskanych od innych podmiotów, z uwzględnieniem wyjaśnień udzielonych przez Operatora.

Stwierdzone w tym zakresie nieprawidłowości dotyczyły działań nierzetelnych polegających na:

- zamieszczeniu w ogłoszeniach o naborach informacji mogących wprowadzić w błąd,
- odrzuceniu trzech oświadczeń dotyczących uczniów cechu rzemiosł, pomimo, że uczęszczali oni do szkoły branżowej I stopnia prowadzonej przez cech rzemiosł, uprawniającej do otrzymania wsparcia.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

2. Realizacja umowy o powierzenie grantu

2.1. Gmina 9 marca 2022 r. zawarła ze Skarbem Państwa, w imieniu którego działało Centrum Projektów Polska Cyfrowa umowę o powierzenie grantu w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 Osi Priorytetowej V Rozwój cyfrowy JST oraz wzmocnienie cyfrowej odporności na zagrożenia REACT-EU działania 5.1 Rozwój cyfrowy JST oraz wzmocnienie cyfrowej odporności na zagrożenia dotycząca realizacji projektu grantowego „Wsparcie dzieci z rodzin pegeerowskich w rozwoju cyfrowym – Granty PPGR”. Jej przedmiotem było przyznanie Gminie dofinansowania w kwocie 1804,4 tys. zł, stanowiące 100% kwoty wydatków kwalifikowalnych projektu, do zakupu 694 laptopów o wartości 1735,0 tys. zł oraz ich ubezpieczenia o wartości 69,4 tys. zł. Gmina zobowiązała się m.in. do:

- zakupu ww. sprzętu i ubezpieczenia oraz przekazania sprzętu na własność i usług nieodpłatnie na podstawie stosunku prawnego,
- realizacji zakresu rzeczowego w terminie 10 miesięcy od dnia podpisania umowy,
- utrzymania efektów projektu, w tym do opracowania oraz wdrożenia procedury monitorowania utrzymania efektów przez okres dwóch lat od zakończenia projektu,
- pomiaru wartości wskaźników określonych we wniosku o przyznanie grantu – tj. wskaźników produktu (694 laptopy i ich ubezpieczenie dla 694 uczniów) oraz przedkładania przez minimum dwa lata od zakończenia projektu informacji

o osiągniętych wskaźnikach na żądanie Operatora, Beneficjenta lub Instytucji Zarządzającej Programem Operacyjnym Polska Cyfrowa³⁶.

Zgodnie z § 15 pkt 2 umowy o powierzenie grantu Gmina uprawniona była do wprowadzenia zmian w projekcie prowadzących do zmian wskaźników i efektów projektu w zakresie zgodnym z dokumentacją konkursową. Uzasadnienie zmiany należało przekazać wraz z wnioskiem rozliczającym grant. W związku z dużym zainteresowaniem programem, Gmina dokonała zmiany polegającej na rezygnacji z ubezpieczenia sprzętu i przeznaczeniu środków na ten cel oraz środków z oszczędności poprzetargowych na zakup dodatkowych 101 laptopów. Łącznie zakupiono 795 laptopów, które przekazano uczniom. Wniosek rozliczający opisano w pkt 2.5. wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 572-601)

2.2. W związku z realizacją projektu w Urzędzie przeprowadzono w 2022 r. dwa postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na dostawę laptopów. Pierwsze pn. Dostawa laptopów w ramach zadania „Granty PPGR – Wsparcie dzieci i wnuków byłych pracowników PGR w rozwoju cyfrowym” mieszkających na terenie Gminy Łęczyce nr IZP.271.9.2022.DB wszczęto 30 sierpnia 2022 r. (dalej: „postępowanie o udzielenie zamówienia na dostawę laptopów”). W związku z uzyskaniem oszczędności w ww. postępowaniu i ogłoszeniem naboru dodatkowego drugie postępowanie pn. Dostawa laptopów w ramach zadania „Granty PPGR – Wsparcie dzieci i wnuków byłych pracowników PGR w rozwoju cyfrowym” mieszkających na terenie Gminy Łęczyce – nabór dodatkowy nr IZP.271.21.2022.DB wszczęto 7 grudnia 2022 r. (dalej: „postępowanie o udzielenie zamówienia na dostawę laptopów – nabór dodatkowy”). W wyniku ww. postępowań zawarto dwie umowy odpowiednio 21 listopada oraz 27 grudnia 2022 r., na realizację których wydatkowano odpowiednio 1566,2 tys. zł oraz 237,9 tys. zł.

Gmina nie otrzymała od organizatora konkursu wytycznych w zakresie minimalnych wymagań dotyczących parametrów i wyposażenia komputerów. Ogólne wytyczne dotyczące m.in. nowego sprzętu z urządzeniami peryferyjnymi, akcesoriami oraz niezbędnym oprogramowaniem, umożliwiającym pracę zdalną oraz braku możliwości zakupu sprzętu używanego publikowane były na stronie internetowej programu³⁷. Czynniki wpływające na wybór sprzętu oraz rezygnację z zakupu oprogramowania biurowego opisano w pkt 1.7. wystąpienia pokontrolnego.

Pierwszą wersję opisu przedmiotu zamówienia oraz analizę potrzeb i wymagań zamawiającego w postępowaniu o udzielenie zamówienia na dostawę laptopów sporządzono w czerwcu 2022 r.³⁸, tj. po upływie ponad dwóch miesięcy od podpisania umowy o powierzenie grantu. Spowodowane to było – jak wynikało z wyjaśnień Wójta oraz Kierownika Referatu – wykonywaniem przez pracowników innych zadań określonych ich zakresami czynności.

Analiza zgodności przeprowadzenia ww. dwóch postępowań z Pzp wykazała, że:

- postępowanie o udzielenie zamówienia na dostawę laptopów zostało przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego, o którym mowa w art. 132 Pzp, natomiast postępowanie o udzielenie zamówienia na dostawę laptopów – nabór dodatkowy zostało przeprowadzone w trybie podstawowym, o którym mowa w art. 275 pkt 1 Pzp;
- przed ogłoszeniem przetargu nieograniczonego, zgodnie z Pzp, opracowano analizę potrzeb i wymagań;

³⁶ Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego.

³⁷ <https://www.gov.pl/web/cppc/wsparcie-ppgr>.

³⁸ Odpowiednio: 8 i 28 czerwca 2022 r.

- szacunkową wartość zamówień i rodzaj zamówienia określono zgodnie z Pzp i zastosowano właściwy tryb postępowania;
- kierownik zamawiającego powołał czteroosobową komisję do przeprowadzenia postępowań spośród członków stałej komisji przetargowej wymienionych w Zarządzeniu nr 0050.38.2021 Wójta z dnia 19 maja 2021 r. w sprawie powołania stałej komisji przetargowej do przeprowadzania postępowań w sprawie udzielania zamówień publicznych;
- w postępowaniu o udzielenie zamówienia na dostawę laptopów: 1) kierownik zamawiającego oraz podinspektor ds. informatyzacji i e-urzędu, który wykonywał czynności polegające na weryfikacji ofert z kryteriami określonymi w specyfikacjach warunków zamówienia (dalej: „SWZ”) nie złożyli oświadczeń określonych w art. 56 ust. 4 Pzp, co opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości, 2) Zastępca Wójta, której kierownik zamawiającego powierzył wykonanie zastrzeżonych dla siebie czynności w postępowaniu oraz członkowie komisji przetargowej złożyli oświadczenia określone w ww. przepisie, w tym:
 - a) oświadczenie w zakresie okoliczności wymienionych w art. 56 ust. 2 – w terminie określonym w ust. 5,
 - b) oświadczenie w zakresie okoliczności wymienionych w ust. 3, trzech członków komisji przetargowej złożyło w terminie określonym w ust. 6, a Zastępca Wójta i przewodniczący tej komisji – po ww. terminie, tj. po rozpoczęciu wykonywania czynności związanych z przeprowadzeniem postępowania, co opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości;
- w postępowaniu o udzielenie zamówienia na dostawę laptopów – nabór dodatkowy kierownik zamawiającego i członkowie komisji przetargowej złożyli oświadczenia określone w art. 56 ust. 4 Pzp w terminach określonych w ust. 5 i 6,
- zamawiający prawidłowo wyznaczył terminy składania ofert;
- SWZ zawierały wymagane elementy, jednak w OPZ wskazano konkretny produkt, tj. Windows 11 Home lub Pro, a wskazaniu temu nie towarzyszyło określenie „lub równoważny” i nie podano kryteriów dla oceny równoważności systemów innych producentów, co opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości;
- zamawiający zgodnie z Pzp określił kryteria oceny ofert;
- w postępowaniu o udzielenie zamówienia na dostawę laptopów wpłynęło w terminie pięć ofert, z których dwie zostały prawidłowo odrzucone z powodu niezgodności ich treści z warunkami zamówienia. Natomiast w postępowaniu o udzielenie zamówienia na dostawę laptopów – nabór dodatkowy wpłynęły w terminie dwie oferty, z których jedna została prawidłowo odrzucona m.in. z powodu niesporządzenia jej i nieprzekazania w sposób zgodny z wymaganiami technicznymi oraz organizacyjnymi sporządzania lub przekazywania ofert przy użyciu środków komunikacji elektronicznej określonymi przez zamawiającego;
- zamawiający w obu postępowaniach przekazał Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych informacje o złożonych ofertach wymagane art. 81 ust. 1 Pzp, jednak w postępowaniu o udzielenie zamówienia na dostawę laptopów – nabór dodatkowy uczynił to po terminie określonym w ww. przepisie, co opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości;
- w postępowaniu o udzielenie zamówienia na dostawę laptopów zamawiający telefonicznie wezwał jednego z wykonawców do przedłożenia brakujących przedmiotowych środków dowodowych, co opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości;
- wyboru najkorzystniejszych ofert dokonano na podstawie kryteriów oceny ofert wskazanych w SWZ i powiadomiono o tym odpowiednio 3 listopada 2022 r. i 21 grudnia 2022 r.;

- umowy nr IZP 272.10.2022 z 21 listopada 2022 r. oraz nr IZP 272.14.2022 z 27 grudnia 2022 r. zostały zawarte terminowo. Do ww. umowy nr IZP 272.14.2022, na podstawie art. 455 ust. 2 Pzp, został zawarty w tym samym dniu aneks nr 1 zmieniający przedmiot zamówienia – z 97 na 101 laptopów oraz zmieniający wysokość wynagrodzenia – z 228,5 tys. zł na 237,9 tys. zł;
- po zawarciu i realizacji umów zamawiający podjął terminowo określone w Pzp działania w zakresie ogłoszenia o udzieleniu zamówienia i ogłoszenia o wyniku postępowania oraz ogłoszeń o wykonaniu umowy;
- protokoły postępowań sporządzono na wymaganych wzorach, jednak ich treść nie była zgodna ze stanem faktycznym, co opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 602-750, 948-992)

2.3. Dostawa sprzętu nastąpiła, zgodnie z umowami opisanymi w pkt 2.2. wystąpienia pokontrolnego, następnego dnia po ich podpisaniu, tj. odpowiednio 22 listopada 2022 r. dostarczono 694 laptopów i 28 grudnia 2022 r. – 101 laptopów. Sprzęt odebrano bez uwag, co potwierdzono protokołami zdawczo-odbiorczymi podpisanymi przez strony umów.

Przedmiotem obu umów były laptopy o tych samych parametrach:

- ekran – przekątna 15,6", matowa powłoka, rozdzielczość 1920x1080,
- procesor – Intel Core i3-1115G4,
- pamięć RAM – 8 GB,
- pamięć masowa – SD, 256 GB,
- wyposażenie – mikrofon, kamera, gniazdo słuchawkowe i mikrofonowe (combo), panel dotykowy, wbudowana karta sieciowa pracująca w standardzie AC oraz bluetooth, system operacyjny Microsoft Windows 11 Pro 64 w polskiej wersji językowej (licencja OEM³⁹),
- 36 miesięczna gwarancja. Wykonawca zobowiązał się na czas trwania gwarancji do nieodpłatnego usuwania usterek zgłaszanych przez przedstawiciela zamawiającego i uczestników, którym zostanie przekazany sprzęt.

Weryfikację sprzętu powierzono pracownikowi na stanowisku ds. informatyzacji i e-urzędu. Polegała ona na uruchomieniu laptopów, sprawdzeniu ich parametrów, kluczy systemowych oraz sprawności działania. W jej wyniku wymieniono jeden laptop z powodu uszkodzonej matrycy.

Sprzęt przekazano na własność 795 odbiorcom ostatecznym, których oświadczenia zostały pozytywnie zweryfikowane, z tego:

- 693 odbiorcom ujętym we wniosku o przyznanie grantu i jednemu nieujętemu w tym wniosku⁴⁰, w terminach od 2 do 16 grudnia 2022 r. według kolejności określonej w zaproszeniu do odbioru sprzętu opublikowanym na stronie internetowej Urzędu oraz w mediach społecznościowych;
- 101 odbiorcom nieujętym w ww. wniosku, w związku z uzyskaniem oszczędności poprzez przetargowy i ogłoszeniem naboru dodatkowego, po telefonicznym uzgodnieniu z nimi terminu w dniach 30 grudnia 2022 r. i 3 stycznia 2023 r.

Laptopy wydawane były przez dwóch pracowników Referatu Inwestycji, Infrastruktury i Zamówień Publicznych na podstawie umów darowizny i załączonych do nich protokołów zdawczo-odbiorczych za okazaniem – jak wyjaśnili Wójt i Kierownik

³⁹ Original Equipment Manufacturer.

⁴⁰ W związku z rezygnacją złożoną 6 kwietnia 2022 r. przez jedną osobę, która złożyła dwa oświadczenia dotyczące dwójki dzieci.

Referatu – dokumentu tożsamości albo dokumentu tożsamości z pisemnym upoważnieniem.

(akta kontroli str. 208-213, 222-223, 663-669, 741-749, 751-763)

Analiza dokumentacji 35 spraw rozpatrzonych przez Gminę pozytywnie (objętych badaniem w ramach pkt 1.6. wystąpienia pokontrolnego) wykazała, że:

- wszyscy obdarowani⁴¹ zawarli z Gminą umowy darowizny w okresie od 2 do 30 grudnia 2022 r., określające warunki przeniesienia na własność sprzętu zakupionego w ramach Projektu oraz zasady jego przekazania i użytkowania. W umowach określono m.in., że obdarowani:
 - nie może zbyć sprzętu ani oddać go w użyczenie, najem, dzierżawę lub do używania osobom trzecim,
 - w razie konieczności samodzielnie zgłasza reklamację firmie, od której Gmina zakupiła sprzęt,
 - zobowiązuje się m.in. do ponoszenia kosztów eksploatacji związanych z użytkowaniem sprzętu, przestrzegania legalności oprogramowania, utrzymywania sprzętu w należyтым stanie technicznym, zachowania efektów Projektu przez okres dwóch lat od jego zakończenia, do okazania sprzętu do oględzin stanu technicznego pracownikowi Urzędu, zwrotu wartości przedmiotu umowy w przypadku niedotrzymania wymaganego okresu zachowania efektów Projektu, w tym pokrycia szkody wynikającej ze zniszczenia, uszkodzenia lub zaginięcia sprzętu z przyczyn leżących po stronie uczestnika projektu;
- odbiór sprzętu nastąpił w dniu podpisania ww. umowy i został potwierdzony protokołem zdawczo-odbiorczym stanowiącym załącznik nr 1 do ww. umowy,
- wraz ze sprzętem obdarowanym przekazano informacje niezbędne w razie awarii sprzętu: kartę gwarancyjną i listę punktów serwisowych.

Po przekazaniu sprzętu odbiorcom, które nastąpiło w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego z powodu Covid-19⁴², w szkołach na terenie Gminy nie prowadzono nauki w formie zdalnej.

Od dnia rozpoczęcia pierwszego naboru oświadczeń (6 października 2021 r.) na terenie Gminy naukę prowadzono w formie zdalnej w zależności od potrzeb w niektórych okresach przypadających: od 15 listopada 2021 r. do 10 lutego 2022 r. w Szkole Podstawowej w Łęczycach, od 20 grudnia 2021 r. do 9 stycznia 2022 r. w Zespole Kształcenia i Wychowania w Rozłazinie⁴³ oraz od 29 listopada 2021 r. do 7 lutego 2022 r. w Szkole Podstawowej w Bożympolu Wielkim. W Zespole Kształcenia i Wychowania w Strzebielinie nie prowadzono nauki w formie zdalnej od 6 października 2021 r.

(akta kontroli str. 344-348, 761-767)

2.4. Do Urzędu nie wpłynęły skargi, wnioski ani petycje dotyczące realizacji projektu oraz zgłoszenia problemów z użytkowaniem przekazanego sprzętu. Zgodnie z warunkami gwarancji opisanymi w pkt 2.3. wystąpienia pokontrolnego problemy techniczne użytkownicy mogli zgłaszać bezpośrednio do serwisu producenta.

W Urzędzie nie prowadzono działań w celu przygotowania dzieci i uczniów do właściwego wykorzystywania przekazanych laptopów, z uwagi na to, że – jak wyjaśnił Kierownik Referatu – warunki wykorzystania sprzętu zostały określone w umowie. Ponadto dzieci uczestniczyły w zajęciach z informatyki, na których

⁴¹ W tym w pięciu przypadkach umowy zostały podpisane, na podstawie pisemnych upoważnień udzielonych przez obdarowanych albo ich rodziców/opiekunów prawnych.

⁴² Ww. stan zagrożenia odwołano z dniem 1 lipca 2023 r.

⁴³ Dokumentacja szkoły nie pozwalała na ustalenie formy prowadzonego nauczania w pozostałych okresach.

nauczano korzystania z komputerów w celach szkolnych. Obdarowanych ustnie informowano przy wydawaniu laptopów o wyposażeniu w system operacyjny Microsoft Windows, który posiadał wbudowane programy i aplikacje (np. Wordpad), a także o możliwości samodzielnego pobrania podstawowej wersji MS Office bezpłatnej dla uczniów i studentów (po otrzymaniu ze szkoły adresu e-mail niezbędnego do potwierdzenia, że jest się uczniem szkoły) oraz innego bezpłatnego oprogramowania tożsamego funkcjonalnie np. Open Office. Informowano również o możliwości skorzystania ze wsparcia informatyka zatrudnionego w Urzędzie w przypadku problemów technicznych ze sprzętem i jego użytkowaniem, pod numerem telefonu na stronie urzędu. Po przekazaniu laptopów nikt nie zgłosił problemów dotyczących ich użytkowania.

(akta kontroli str. 768, 924-928, 1003-1005)

2.5. Urząd złożył wniosek rozliczający grant 5 stycznia 2023 r., tj. w terminie określonym w § 5 umowy o powierzenie grantu (10 miesięcy od dnia zawarcia umowy). We wniosku wykazano – zgodnie z danymi wynikającymi z dokumentów źródłowych oraz ewidencji księgowej – wydatki kwalifikowalne w kwocie 1804,1 tys. zł, zrealizowane wskaźniki (694 laptopy określone w ww. umowie i 101 dodatkowych laptopów), uzasadnienie zmiany w projekcie (zmiany opisano w pkt 2.1. wystąpienia pokontrolnego) oraz zwrot niewykorzystanej kwoty 274 zł⁴⁴. Wniosek został dwukrotnie uzupełniony o dodatkowe dokumenty: na wezwanie Operatora z 27 lutego 2023 r. o – uchwałę o powołaniu skarbnika, zaświadczenie o wyborze Wójta, protokoły zdawczo-odbiorcze dotyczące laptopów, oświadczenie o kwalifikowalności podatku VAT oraz na wezwanie z 11 marca 2023 r. – o oświadczenie dostawcy laptopów w sprawie informacji o cenie jednostkowej laptopów. Uzupełnienia przekazano we wskazanym przez Operatora terminie (siedem dni kalendarzowych od dnia doręczenia wezwania). Wniosek rozliczający został zatwierdzony przez Operatora 17 marca 2023 r. Operator nie nałożył na Gminę korekty finansowej ani nie stwierdził nieprawidłowego wykorzystania dofinansowania.

W okresie utrzymania efektów projektu⁴⁵ do Urzędu zostało zwróconych pięć laptopów w związku z programem Laptop dla ucznia. Zwrócone laptopy – na podstawie przyjętego w Gminie Planu naprawczego dla Projektu „Wsparcie dzieci z rodzin pegeerowskich w rozwoju cyfrowym – Granty PPGR” (dalej: „plan naprawczy”) i umów darowizny z 9 lutego 2024 r. – zostały przekazane uczniom z listy rezerwowej, w tym dziecku, które w dniu złożenia oświadczenia uczęszczało do przedszkola wchodzącego w skład Zespołu Kształcenia i Wychowania w Rozłazinie. Zwrócone laptopy przyznano według kolejności złożenia oświadczeń, z pominięciem dwóch – jednego z powodu niespełnienia warunku zamieszkiwania ucznia na terenie Gminy i jednego z powodu możliwości otrzymania przez ucznia w kolejnym roku szkolnym laptopa w programie Laptop dla ucznia (według stanu na 31 grudnia 2023 r. dziecko uczyło się w trzeciej klasie szkoły podstawowej), co opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

Odnośnie przyznania laptopa dziecku uczęszczającemu do przedszkola, Inspektor ds. pozyskiwania i rozliczania środków zewnętrznych, w wyjaśnieniach przywołała te same argumenty, które opisano w pkt 1.6. wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 769-823, 831-857)

2.6. Procedura weryfikowania i monitorowania efektów projektu grantowego „Wsparcie dzieci z rodzin popegeerowskich w rozwoju cyfrowym – „Granty PPGR”

⁴⁴ Zwrotu dokonano 29 grudnia 2022 r. Odsetki na rachunku bankowym służącym do dokonywania rozliczeń w ramach Projektu nie wystąpiły.

⁴⁵ Dwa lata od zakończenia Projektu, tj. od 17 marca 2023 r.

w Gminie Łęczyce – wymagana § 13 umowy o powierzenie grantu – została przyjęta Zarządzeniem⁴⁶ Wójta z 22 listopada 2022 r. (dalej: „procedura monitorowania”). W procedurze monitorowania zobowiązano rodziców, opiekunów prawnych i pełnoletnich uczniów, którzy podpisali umowy darowizny do dwukrotnego złożenia oświadczeń o użytkowaniu otrzymanego sprzętu – w czerwcu 2023 r. i 2024 r. W celu weryfikowania i monitorowania efektów projektu Gmina zastrzegła prawo do kontroli przekazanego sprzętu w miejscu jego użytkowania w dowolnym czasie w okresie utrzymania efektów Projektu.

W umowach darowizny obdarowani oświadczyli, że zapoznali się z procedurą monitorowania oraz zaakceptowali jej treść.

Procedurą monitorowania w zakresie egzekwowania oświadczeń składanych w 2023 r. objęto wszystkich obdarowanych. W aktach 795 spraw znajdowały się oświadczenia o użytkowaniu sprzętu, w tym złożone w wyniku telefonicznych i 84 pisemnych wezwań do ich złożenia, uzupełnienia lub poprawienia. Według stanu na 10 maja 2024 r. Gmina nie skorzystała z prawa do kontroli sprzętu w miejscu jego użytkowania, ponieważ – jak wyjaśnił Kierownik Referatu – wszystkie oświadczenia w ramach procedury monitorowania zostały złożone.

(akta kontroli str. 759-760, 824-830, 924-928)

Analiza dokumentacji 35 spraw rozpatrzonych przez Gminę pozytywnie (objętych badaniem w ramach pkt 1.6. wystąpienia pokontrolnego) w zakresie przestrzegania postanowień procedury monitorowania wykazała, że:

- 27 oświadczeń złożono w czerwcu 2023 r., jedno w maju oraz po trzy w lipcu i sierpniu, na jednym nie odnotowano daty. Oświadczenia złożone w lipcu i sierpniu zostały złożone po telefonicznym lub pisemnym wezwaniu;
- oświadczenia zawierały dane o osobie użytkującej i numerze seryjnym sprzętu zgodne z danymi w umowie⁴⁷.

(akta kontroli str. 761-763)

2.7. W Urzędzie nie prowadzono kontroli obejmujących swym zakresem realizację projektu.

(akta kontroli str. 858 -860)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W postępowaniu o udzielenie zamówienia na dostawę laptopów stwierdzono niezłożenie oraz nieterminowe złożenie oświadczeń wymaganych art. 56 ust. 4 Pzp o braku lub istnieniu okoliczności w zakresie karalności oraz konfliktu interesów, co dotyczyło:
 - niezłożenia oświadczenia przez Wójta jako kierownika zamawiającego oraz przez podinspektora ds. informatyzacji i e-urzędu jako osobę wykonującą czynności związane z przeprowadzeniem postępowania polegające na weryfikacji ofert z kryteriami określonymi w SWZ;
 - złożenia oświadczenia przez Zastępcę Wójta – jako osobę, której kierownik zamawiającego powierzył wykonywanie zastrzeżonych dla siebie czynności w ww. postępowaniu oraz Kierownika Referatu – jako przewodniczącego komisji przetargowej po upływie terminu określonego w art. 56 ust. 6 Pzp, tj. po rozpoczęciu wykonywania czynności związanych z przeprowadzeniem postępowania. Oświadczenia zostały złożone przez ww. osoby 5 października 2022 r., podczas gdy w dniach 7-26 września 2022 r. wykonywały one czynności

⁴⁶ Nr 95/2022.

⁴⁷ W tym jedno oświadczenie skorygowano w zakresie numeru seryjnego sprzętu na pisemne wezwanie Urzędu.

związane z udzielaniem odpowiedzi w sprawie SWZ albo zmianą ogłoszenia o zamówieniu.

(akta kontroli str. 603-623, 641, 644, 677-688)

Wójt wyjaśnił, że w początkowym okresie postępowania był nieobecny. Po powrocie do pracy w wyniku natłoku obowiązków związanych z kilkoma prowadzonymi jednocześnie postępowaniami o udzielenia zamówienia publicznego oraz innymi czynnościami przewodniczącemu komisji umknęło przygotowanie i odebranie od niego oświadczenia z poprawną datą. Nie doszło jednak do sytuacji, w której podlegałby wyłączeniu ze względu na konflikt interesów oraz skazanie prawomocnym wyrokiem za przestępstwo popełnione w związku z postępowaniem o udzielenie zamówienia.

Podinspektor ds. informatyzacji i e-urzędu wyjaśnił, że niezłożenie oświadczeń wynikało z braku posiadanej przez niego wiedzy o konieczności przedłożenia takich dokumentów. Nie otrzymał żadnej informacji wskazującej na takie wymagania.

Zastępca Wójta oraz Kierownik Referatu wyjaśnili, że zawierzono wygenerowanemu drukowi systemowemu z platformy komercyjnej, który na jednym druku zawierał wszystkie przesłanki określone w art. 56 ust. 4 Pzp (zarówno w zakresie ust. 2 jak i 3). Ze względu na wygenerowanie pism w dniu otwarcia ofert – widniała na nich data 5 października 2022 r. i faktycznie prawidłowo odnosiła się wyłącznie do przesłanek związanych z konfliktem interesów. Dla przejrzystości postępowania faktycznie powinny pod oświadczeniem zostać wpisane dwie niezależne daty – z dnia otwarcia ofert oraz sprzed dokonania pierwszej czynności. Niemniej stan faktyczny na dzień wykonywania wszystkich czynności związanych z postępowaniem zgodny był ze stanem określonym na podpisanych 5 października 2022 r. oświadczeniach, tj. nie zostali prawomocnie skazani za przestępstwo popełnione w związku z postępowaniem o udzielenie zamówienia. Kierownik Referatu ponadto wyjaśnił, że nie odebrał oświadczeń od Wójta oraz Podinspektora ds. informatyzacji i e-urzędu z uwagi na natłok obowiązków oraz przeoczenie.

(akta kontroli str. 688-700, 884-896, 940-942)

W ocenie NIK przywołane w wyjaśnieniach argumenty nie mogą stanowić uzasadnienia dla nieprzestrzegania przepisów prawa w zakresie składania oświadczeń. Zasada wykonywania czynności w postępowaniu przez osoby zapewniające bezstronność i obiektywizm stanowi jedną z zasad udzielania zamówień określonych w art. 17 Pzp.

2. W OPZ zamieszczonych w SWZ w postępowaniu o udzielenie zamówienia na dostawę laptopów oraz w postępowaniu o udzielenie zamówienia na dostawę laptopów – nabór dodatkowy, w zakresie wymaganego systemu operacyjnego wskazano konkretny produkt, tj. Windows 11 Home lub Pro, i nie wskazano możliwości dostawy produktu równoważnego oraz kryteriów dla oceny równoważności systemów innych producentów, co stanowiło naruszenie art. 99 ust. 5 i 6 Pzp.

(akta kontroli str. 639-640, 728-732, 948-992)

Wójt oraz Zastępca Wójta, którzy zatwierdzili SWZ odpowiednio w postępowaniu o udzielenie zamówienia na dostawę laptopów – nabór dodatkowy oraz w postępowaniu o udzielenie zamówienia na dostawę laptopów wyjaśnili, że opierali się na wiedzy i doświadczeniu pracowników, którzy przygotowali OPZ oraz SWZ. Otrzymując do zatwierdzenia dokumenty, które wraz z załącznikami liczyły kilkadziesiąt stron nie byli w stanie zwrócić uwagi na niuanse. Zatwierdzili SWZ wierząc, że zostały one przygotowane w zgodzie z wszelkimi przepisami, w tym Pzp.

Podinspektor ds. informatyzacji i e-urzędu, który sporządził OPZ wyjaśnił, że wskazał konkretny system operacyjny z powodu jego kompatybilności z innymi programami. System Windows zainstalowany był na ponad 70% komputerów osobistych na świecie i ponad 80% w Polsce. Pojawienie się zapisu „lub równoważny” sprawiłoby, że oferowany system mógłby spełniać wymagania określone w OPZ, ale wiele aplikacji nie działałoby. Konkretną wersję systemu, tj. Windows 11, określił, ponieważ poprzednie wersje np. Windows 10 lub Windows 8.1 nie posiadały już wsparcia w zakresie aktualizacji bezpieczeństwa systemu lub miały określony termin zakończenia wsparcia. Ponadto na większości komputerów, z którymi miały lub będą miały do czynienia dzieci zainstalowany był Windows. Mimo, że inne systemy posiadały takie same funkcjonalności, to ich używanie wymagałoby nauki korzystania z komputera od nowa. W związku z powyższym stwierdził, że zezwolenie na inne systemy mogłoby w znaczącym stopniu negatywnie wpłynąć na naukę, rozwój i gotowość do pracy na rozwijającym się technologicznie rynku pracy, gdzie umiejętność obsługi komputera była coraz częstszym wymogiem.

Kierownik Referatu, który sporządził SWZ wyjaśnił, że przygotowany przez podinspektora ds. informatyzacji i e-urzędu OPZ był jasny, precyzyjny oraz spełniał potrzeby zamawiającego. W związku z powyższym nie wniósł do niego uwag, włączył do dokumentów postępowania i przedłożył do zaakceptowania. W SWZ nie wskazano możliwości zaproponowania produktu równoważnego (w zakresie innego systemu operacyjnego) uwzględniając wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi z 21 marca 2021 r.⁴⁸, dotyczący analogicznej sytuacji do tej w Gminie. We wszystkich placówkach szkolnych na terenie Gminy zajęcia z informatyki i nauka korzystania z komputera odbywała się wyłącznie na systemach operacyjnych Windows. Dzieci, które otrzymałyby komputery z innymi systemami, musiałyby uczyć się korzystania z nich od początku. Sprzęt z innym systemem byłby technicznie gotowy, jednak ze względu na brak umiejętności, nie byłby wykorzystany przez większość użytkowników. Mając powyższe na uwadze, dodanie stwierdzenia „lub równoważny” wraz z opisaniem kryteriów równoważności powodowałoby dopuszczenie innych systemów operacyjnych lub konieczność opisanie cech równoważności w sposób uniemożliwiający ich zaoferowanie. Zamawiający ze względu na specyficzne potrzeby nie dopuszczał innych rozwiązań niż system operacyjny Windows i odstąpił od opisu równoważności w sposób, który uniemożliwiałby dostawę sprzętu z innymi systemami. Podeszedł do opisu przedmiotu zamówienia w sposób uczciwy i jednoznaczny. Powyższego działania nie traktowano jako ograniczenia konkurencyjności (biorąc pod uwagę ilość dostępnego na rynku sprzętu, dostawców, którzy mogliby wziąć udział w postępowaniu), ale jako racjonalne opisanie przedmiotu zamówienia, celem spełnienia specyficznych potrzeb zamawiającego (otrzymania sprzętu realnie możliwego natychmiast do wykorzystania przez użytkowników w pełnym zakresie).

(akta kontroli str. 993-1002)

W ocenie NIK przedstawione argumenty nie mogą uzasadniać użycia nazw i znaków towarowych konkretnych produktów bez wskazania, że ich cechy lub właściwości stanowią wyznacznik dla kryteriów oceny równoważności, ponieważ w Pzp nie przewidziano wyjątków od wymogów określonych w art. 99 ust. 5 i 6. Ponadto sytuacja, której dotyczył wyrok WSA w Łodzi nie była analogiczna do tej w Gminie. Zakup laptopów nie był bowiem dokonany na rzecz gminnych jednostek, lecz dla mieszkańców Gminy i na ich indywidualny użytek. Należy również wskazać na orzeczenia WSA w podobnych sprawach, utrzymujące decyzje instytucji zarządzających w zakresie korekt związanych z brakiem kryteriów równoważności

⁴⁸ Sygn. akt III SA/Łd 1089/12.

systemów operacyjnych, np. wyrok WSA w Gliwicach z 6 lipca 2015 r.⁴⁹ i WSA w Białymstoku z 23 maja 2017 r.⁵⁰.

3. W postępowaniu o udzielenie zamówienia na dostawę laptopów – nabór dodatkowy informacja o złożonych ofertach (otwartych 15 grudnia 2022 r.) podlegająca, zgodnie z art. 81 ust. 1 Pzp, przekazaniu przez zamawiającego Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych nie później niż w terminie 7 dni od dnia otwarcia ofert, została przekazana 9 kwietnia 2024 r. (w trakcie kontroli NIK), tj. 474 dni po terminie określonym w ww. przepisie.

(akta kontroli str. 750)

Kierownik Referatu, który przekazał ww. informację po terminie, wyjaśnił, że w natłoku działań w okresie prowadzenia postępowania umknęło uzupełnienie tego dokumentu, który pozostawał bez wpływu na przebieg postępowania.

(akta kontroli str. 908-910)

4. W postępowaniu o udzielenie zamówienia na dostawę laptopów zamawiający naruszył zasadę pisemności postępowania określoną w art. 20 ust. 1 Pzp poprzez telefoniczne wezwanie jednego z wykonawców do przedłożenia wymaganych, niezłożonych wraz z ofertą, przedmiotowych środków dowodowych, określonych w SWZ pełnej specyfikacji technicznej oferowanego sprzętu, wydruku ze strony internetowej potwierdzającego wydajność procesora, potwierdzenia kompatybilności komputera z platformą systemową oraz certyfikatu w zakresie wydajności energetycznej.

(akta kontroli str. 646-659)

Z wyjaśnień Kierownika Referatu, przewodniczącego komisji przetargowej w ww. postępowaniu i odpowiedzialnego za obsługę korespondencji z oferentami⁵¹, wynikało, że brak pisemnego wezwania do złożenia ww. przedmiotowych środków dowodowych był wynikiem przeoczenia. Pisemnie wezwano tego wykonawcę jedynie do złożenia innych przedmiotowych środków dowodowych, wymienionych w załączniku nr 6 do SWZ. Informację o przeoczeniu powzięto po 20 października 2022 r. i telefonicznie poinformowano o nim wykonawcę, który zobowiązał się uzupełnić przedmiotowe środki dowodowe wraz ze środkami podmiotowymi. Zamawiający był przygotowany na wezwanie pisemne o brakujące przedmiotowe środki dowodowe oraz dokonanie w razie potrzeby powtórzenia czynności badania i oceny oferty. Wobec uzupełnienia wszystkich dokumentów przez wykonawcę, etap ten nie był potrzebny. Ostatecznie wykonawca potwierdził spełnienie warunków udziału w postępowaniu, złożył wszystkie niezbędne przedmiotowe środki dowodowe oraz potwierdził brak wykluczenia z postępowania, wobec czego można było dokonać wyboru oferty.

(akta kontroli str. 888-891)

W ocenie NIK fakt uzupełnienia wszystkich dokumentów przez wykonawcę na telefoniczne wezwanie nie może uzasadniać nieprzestrzegania przepisów Pzp, bowiem od zasady pisemności postępowania nie przewidziano wyjątków dla czynności związanych z przedmiotowymi środkami dowodowymi.

5. Protokoły z postępowań o udzielenie zamówień dotyczących realizacji projektu zostały sporządzone w sposób niezgodny z przepisami art. 71 ust. 1 Pzp oraz § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 18 grudnia 2020 r.

⁴⁹ Sygn. akt III SA/GI 167/15.

⁵⁰ Sygn. akt I SA/Bk 132/17.

⁵¹ Zakres czynności z 1 sierpnia 2021 r.

w sprawie protokołów postępowania oraz dokumentacji postępowania o udzielenie zamówienia publicznego⁵²:

- a) w protokole z postępowania o udzielenie zamówienia na dostawę laptopów:
- wpisano, że Wójt złożył oświadczenia określone w art. 56 ust. 4 Pzp, pomimo, że oświadczenia w trakcie postępowania nie zostały złożone,
 - wpisano nieprawidłowy skład komisji przetargowej (dotyczący dwóch osób) oraz nieaktualne w czasie prowadzenia postępowania zarządzenie stanowiące podstawę powołania komisji przetargowej⁵³,
 - podpisy złożyły dwie osoby, wymienione jako członkowie komisji przetargowej, które faktycznie nie brały udziału w jej pracach,
 - nie wymieniono podinspektora ds. informatyzacji i e-urzędu, który wykonywał czynności w postępowaniu polegające na weryfikacji ofert z kryteriami określonymi w SWZ,
 - nie podano miejsca i daty zatwierdzenia protokołu.
- b) w protokole z postępowania o udzielenie zamówienia na dostawę laptopów – nabór dodatkowy wpisano nieaktualne w czasie prowadzenia postępowania Zarządzenie stanowiące podstawę powołania komisji przetargowej⁵⁴.
(akta kontroli str. 616-635, 677-681, 691-719)

Wójt, który zatwierdził protokoły wyjaśnił, że mogły się w nich znaleźć błędy czy omyłki biorąc pod uwagę ilość realizowanych obowiązków przez osobę sporządzającą protokoły. W ciągu każdego roku otrzymywał do zatwierdzenia dokumentację, w tym protokoły postępowań 20-30 zamówień publicznych. W chwili ich podpisywania nie weryfikował pełnej dokumentacji każdego postępowania zakładając, że osoba, która była odpowiedzialna za ich przygotowanie sporządziła je w sposób rzetelny, odpowiadający stanowi faktycznemu. Powodem niewpisania w jednym protokole, obok podpisu, daty i miejsca jego złożenia było przeoczenie. Według wyjaśnień protokół został zatwierdzony w grudniu 2022 r., jednak Wójt nie był w stanie wskazać konkretnego dnia.

Z wyjaśnień Kierownika Referatu, który sporządził protokoły wynikało, że w protokole z postępowania o udzielenie zamówienia na dostawę laptopów wpisał, że kierownik zamawiającego złożył oświadczenia, ponieważ, na etapie tworzenia ostatecznej wersji protokołu kojarzył ich przedłożenie Wójtowi. Jednak oświadczenia faktycznie ze względu na nieobecność w pracy w dniu otwarcia ofert nie zostały w tym dniu przedłożone do podpisu. W natłoku działań nie uzupełnił dokumentu w momencie powrotu Wójta do pracy oraz podjęcia przez niego pierwszej czynności w postępowaniu. Z wyjaśnień wynikało również, że pozostałe niezgodności w obu protokołach były spowodowane przeoczeniem lub obłożeniem innymi czynnościami.

Inspektor ds. pozyskiwania i rozliczania środków zewnętrznych oraz starszy inspektor ds. inwestycji drogownictwa i energetyki, które podpisały protokół postępowania o udzielenie zamówienia na dostawę laptopów wyjaśniły, że nie brały udziału w pracach komisji przetargowej w ww. postępowaniu z powodu nieobecności w pracy. Protokół, zawierający błędne dane w zakresie składu komisji przetargowej, podpisały omyłkowo po około dwóch miesiącach od otwarcia ofert.

(akta kontroli str. 884-892, 897-900, 905-906, 908-910)

W ocenie NIK argumenty zawarte w wyjaśnieniach nie mogą uzasadniać nieprzestrzegania przepisów Pzp w zakresie sporządzania protokołu. Niezgodności

⁵² Dz.U. z 2020 r. poz. 2434.

⁵³ Wpisano Zarządzenie nr 00050.5.2015 z uwzględnieniem zmiany nr 0050.59.2015, podczas gdy w dacie prowadzenia postępowania obowiązywało Zarządzenie nr 0050.38.2021 z 19.05.2021.

⁵⁴ Wpisano Zarządzenie jak wyżej.

ze stanem faktycznym w protokole z postępowania o udzielenie zamówienia na dostawę laptopów wynikały, zdaniem NIK, również z niesporządzenia go na bieżąco.

6. Przy rozdysponowaniu zwróconych laptopów odrzucono jedno oświadczenie⁵⁵ z listy rezerwowej pomimo spełnienia przez ucznia kryteriów przyznania sprzętu określonych w warunkach programu. Oświadczenie odrzucono, ponieważ dziecko w nim wymienione uczyło się w trzeciej klasie szkoły podstawowej i w kolejnym roku szkolnym mogłoby otrzymać laptopa z programu Laptop dla ucznia. W dniu sporządzenia w Urzędzie notatki służbowej dotyczącej przyczyn odrzucenia oświadczenia (31 grudnia 2023 r.) prawo do uzyskania sprzętu z programu Laptop dla ucznia jeszcze temu dziecku nie przysługiwało, a ponadto 8 lutego 2024 r. – dzień przed podpisaniem pięciu umów darowizny dotyczących zwróconych laptopów – Ministerstwo Edukacji Narodowej opublikowało informację, że program Laptop dla ucznia został zawieszony⁵⁶. Stanowiło to naruszenie postanowienia planu naprawczego zgodnie, z którym zwrócone laptopy miały być przekazane dzieciom z listy rezerwowej, w związku z tym, że lista osób spełniających kryteria w procesie rekrutacji w ramach Projektu nie została wyczerpana. Laptopy miały być przekazane na cele edukacyjne dla dzieci zamieszkałych na terenie Gminy PPGR objętej wsparciem – zgodnie z założeniami projektu „Cyfrowa Gmina”.

(akta kontroli str. 835-843, 845-846, 849-850)

Z wyjaśnień Kierownika Referatu odpowiedzialnego za realizację Projektu oraz Inspektora ds. pozyskiwania i rozliczania środków zewnętrznych, która sporządziła ww. notatkę służbową wynikało, że odrzucając oświadczenie sugerowano się dbałością o dobro mieszkańców, by jak najwięcej osób otrzymało wsparcie bez względu na program, z którego skorzysta. Po wydaniu laptopa z programu, osoba ta musiałaby zwrócić laptopa po jego krótkim użytkowaniu lub nie przyjąć laptopa z programu, o którego zawieszeniu nie wiadano w momencie typowania i podejmowania decyzji o rozdysponowaniu pięciu laptopów. Osoby z listy rezerwowej zostały wytypowane do otrzymania laptopów i telefonicznie poinformowane o tym fakcie już w styczniu 2024 r., a więc przed ogłoszeniem informacji o zawieszeniu programu Laptop dla ucznia. W dniu podpisania umów nie byli świadomi, że program został zawieszony. Zajmując się wieloma programami z dofinansowań nie byli w stanie na bieżąco weryfikować czy czegoś nie zmieniono.

(akta kontroli str. 916-919, 924-935)

W ocenie NIK argumenty przedstawione w wyjaśnieniach nie uzasadniają odrzucenia ww. oświadczenia z naruszeniem kryteriów przyznania sprzętu określonych w planie naprawczym. Odrzucenie wniosku nie miało wpływu na zwiększenie liczby mieszkańców, którzy otrzymali wsparcie. Zarówno w dokumentach programu, jak i w planie naprawczym nie dopuszczono takiej przesłanki odrzucenia wniosku, natomiast w planie naprawczym określono sposób postępowania w przypadku otrzymania laptopa z programu Laptop dla ucznia.

OCENA CZĄSTKOWA

Projekt w ramach umowy o powierzenie grantu został zrealizowany sprawnie, jednak nie wywiązano się z części obowiązków, wynikających głównie z Pzp. Umowy na dostawę laptopów zostały zrealizowane terminowo. Odbiorcom końcowym zapewniono sprzęt o tych samych parametrach technicznych (laptopy) oraz możliwość nieodpłatnego usuwania usterek sprzętu w okresie jego gwarancji. Wniosek rozliczający otrzymany grant został terminowo złożony i zawierał dane wynikające z dokumentacji źródłowej. Wprowadzono wymaganą procedurę służącą utrzymaniu efektów Projektu oraz egzekwowano wynikające z niej obowiązki.

⁵⁵ Złożone 12 grudnia 2022 r. nr 16764/PB/2022.

⁵⁶ Zawieszenie programu „Laptop dla ucznia” i prace nad nowymi rozwiązaniami - Ministerstwo Edukacji Narodowej - Portal Gov.pl (www.gov.pl) [wgląd 13 maja 2024 r.].

Opracowano zasady postępowania w przypadku zwrotu laptopów w związku z programem Laptop dla ucznia.

Stwierdzone w tym zakresie nieprawidłowości dotyczyły:

- niezłożenia oświadczeń w zakresie karalności oraz konfliktu interesów przez dwie osoby wykonujące czynności związane z przeprowadzeniem postępowania oraz złożeniu oświadczeń w zakresie karalności po terminie przez dwie kolejne osoby (w jednym postępowaniu),
- nieokreślenia w OPZ, w których wymagano systemu operacyjnego konkretnego producenta (w dwóch postępowaniach) kryteriów oceny równoważności,
- przekazania po terminie Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych informacji o złożonych ofertach (w jednym postępowaniu),
- naruszenia zasady pisemności postępowania w zakresie wezwania wykonawcy do przedłożenia brakujących przedmiotowych środków dowodowych (w jednym postępowaniu),
- sporządzenia protokołów postępowań niezgodnie z ich przebiegiem,
- odrzucenia przy rozdysponowaniu zwróconych laptopów jednego oświadczenia z listy rezerwowej, pomimo spełnienia przez ucznia wymaganych kryteriów.

OBSZAR

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Podjęcie działań zapewniających przestrzeganie obowiązku składania przez osoby wykonujące czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego oświadczeń w zakresie karalności i konfliktu interesów.
2. Podjęcie działań zapewniających określanie kryteriów oceny równoważności w przypadku opisanie przedmiotu zamówienia przez wskazanie znaków towarowych, patentów lub pochodzenia, źródła lub szczególnego procesu, który charakteryzuje produkty lub usługi dostarczane przez konkretnego wykonawcę.
3. Podjęcie działań zapewniających stosowanie zasady pisemności postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w zakresie przedmiotowych środków dowodowych.
4. Podjęcie działań zapewniających terminowe przekazywania Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych wszystkich informacji o złożonych ofertach.
5. Podjęcie działań zapewniających sporządzanie protokołów postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w sposób odzwierciedlający rzeczywisty przebieg postępowań.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach: jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, dnia 26 września 2024 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku

Kontrolerzy

Monika Stępka

główny specjalista kontroli państwowej

Podpis

Dyrektor

p.o. WICEDYREKTOR DELEGATURY
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
w Gdańsku

Ewa Duszka

Podpis

Aneta Geizler

starszy inspektor kontroli państwowej

Podpis

tu

Sonoko-Lanowski

LGD.410.7.4.2024

Gdańsk, dnia 11.09.2024 r.

UPOWAŻNIENIE

Upoważniam Panią Ewę Duskę - p.o. wicedyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Gdańsku do podpisania wystąpienia pokontrolnego P/24/076 Realizacja programu "Granty PPGR - Wsparcie dzieci i wnuków byłych pracowników PGR w rozwoju cyfrowym", przeprowadzonej w : URZĄD GMINY W ŁĘCZYCACH.

p.o. DYREKTOR DELEGATURY
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
w Gdańsku
Tomasz Staboszowski
Tomasz Staboszowski

